

FAGDAGER HAMAR BISPEDØMME
Scandic Hotell Hamar 11.- 12 november 2015

DEN NORSKE KIRKE - PÅ LIV OG DØD

Arr: Hamar Biskop, Hamar Bispedømmeråd og Hamar Kirkevergelag

Velkommen til Fagdager 2015!

11. og 12. november inviterer Hamar biskop, bispedømmerådet og kirkevergelaget alle kirkelige tilsatte i bispedømmet til faglig og sosialt fellesskap i Hamar.

Tittel på årets fagdager er **Den norske kirke - på liv og død**. Gjennom dåp og gravferd møter vi som arbeider i kirken store deler av landets innbyggere. Samtidig som kirken er i endring, ser vi at stadig færre kirkemedlemmer døper barna sine. Hvorfor skjer dette? Hva kan vi som lokale kirkestaber gjøre?

Derfor er det ikke uten et visst alvor vi holder fagdager i 2015. Vi har en jobb å gjøre, men vi tror at årets fagdager kan hjelpe oss å finne frem til måter å gjøre den på.

Det er med håp og optimisme vi ønsker velkommen til fagdager på Hamar.

Onsdag 11. november

10.00	Registrering, kaffe/te
11.00	Åpning v/ biskop, stiftsdirektør og kirkevergelagsleder
11.45	Dåp, statistikk og tolkning v/ Ida Marie Høeg
12.30	Lunsj
13.45	Fagseminarer 1 - 7
15.00	Pause
15.30	Fagseminarer A - G
16.45	Pause
18.00	Gudstjeneste Hamar domkirke
20.00	Middag

Torsdag 12. november

09.00	Felles åpning
09.15	Aktuelle temaer v/ Jens Petter Johnsen
10.00	Motarbeideren
10.45	Pause
11.00	Motarbeideren, forts
12.00	Om dåp og annet Andreas Eidsaa Jr.
13.00	Lunsj
14.15	Faggruppe og -foreningsmøter.

Programkomite

Sevat Lappegard, prost Sør-Østerdal prosti
Gunnstein Endal, kirkeverge Vestre Toten
Elin Marit Andgard, kirkeverge Dovre
Vidar Aa. Brekke, sokneprest Deset/Nordre Osen
Gitte Bergstuen, sokneprest Fluberg/Skute
Freddy Knutsen, kirkefagsjef Hamar BDR
Solveig Fiske, biskop

Plenumsforedrag

Hvorfor døper ikke folk barna sine? Onsdag 11. nov. kl. 11.45

Mye er sagt og tenkt om dåpstallene i Den norske kirke, tidvis tegnes dystre bilder av fremtiden med dagens statistikk som grunnlag. Ida Marie Høeg forteller om dåpstall og trender i Hamar bispedømme, og tolker disse. Hvorfor er det færre som døper barna sine i Hamar bispedømme?

Ida Marie Høeg (PhD) er religionssosiolog og har forsket mye innenfor religiøse og sekulære livsløpsritualer og religiøs sosialisering. Hun har skrevet avhandling om temaet dåp og alternative ritualiseringer til dåp. I 2012 var hun prosjektleder for KIFOs Tros- og livssynsundersøkelse.

Motarbeideren - torsdag 12. nov. kl. 10.00

I foredraget "Ny dag - Nye nederlag!" står rolle- og relasjonsbevissthet sentralt. Med en utradisjonell og humoristisk tilnærming til arbeids- og organisasjonsliv retter Haukerud oppmerksomheten mot den enkeltes betydning i et arbeidsfellesskap. Haukerud deler sine dårligste erfaringer på området, diskuterer faser for stagnasjon og situasjonsbetinget nedturpotensial, og spør blant annet: Hvordan kan man ta i mot en idé sånn at man slipper å bli plaget med flere forslag?

Halvor Haukerud er organisasjonsrådgiver og foredragsholder. Som gründer i firmaet Motarbeider jobber Haukerud med alle typer organisasjons-forverrende tiltak, og holder årlig rundt 100 worst shops, foredrag, motarbeidersamtaler og slumpetreff. Haukerud produserer også konserter, forestillinger og show, og Motarbeiders leveranser er alltid preget av faglig fundert moro, sang og musikk.

Nye trender - nye grep. Torsdag 12. nov. kl. 12.00

Dåpstallene i Hamar bispedømme synker og kirkene er ikke alltid fulle. Har kirken en fremtid? Kirkeverge Andreas E. Eidsaa Jr. snakker om hva vi konkret kan gjøre i møte med nye dåpstrender. Men også litt om endringsledelse, maskulinitet og håp, og fremfor alt om viktigheten av kirka vår. En kirke som bygger verdifulle fellesskap og som er en bærer av viktige tradisjoner.

Etter en periode som ungdomspolitikker og senere daglig leder i en menighet i Oslo, jobbet Andreas Eidsaa Jr. med fattigdomsbekjempelse for Misjonsalliansen. Etter åtte år i blant annet storbyslummen i Ecuador og på den ultra-fattige landsbygda i Kambodsja, har han vært kirkeverge i Sandnes og dyrket en lidenskap for fellesskapsbygging, spesielt blant menn, i egen menighet på Ålgård.

Seminarer kl. 13.45

1

Sjelesorg

Om sjelesorgens plass i tjenesten for prester og diakoner i Den norske kirke. Seminaret tar opp og drøfter samtaler og sjelesorg med mennesker av en annen tros- eller livssynsmessig bakgrunn enn Den norske kirke, flerkulturelle utfordringer i sjelesorg og kasualiasamtaler med flerreligiøse familier.

***Anne Hege Grung** er førsteamanuensis i praktisk teologi ved Det praktisk-teologiske seminar med ansvar for sjelesorgundervisningen. Hennes faglige fokus har vært religionsmøte og -dialog mellom kristne og muslimer i Norge og flerreligiøs sjelesorg. For tiden er hun involvert i forskning omkring sjelesorg og vold mot kvinner.*

2

Johannes Skråstad og hans altertavler

Skråstad (1648-1700) var fra Vang utenfor Hamar. Han skar mer enn 15 altertavler, de fleste av dem er fortsatt i bruk og står i kirker i Hamar bispedømme. Seminaret setter altertavlene inn i en historisk, håndverksmessig og bruksmessig sammenheng, og viser hvordan tavlene kan fungere liturgisk, som utsmykning og i kirkens undervisning.

***Hans-Jacob Dahl** er daglig leder for Pilegrimssenter Dovrefjell og tidligere sokneprest i Dovre. I 2015 gir han ut boka «Kun et simpelt bondearbeide» - en studie av altertavlene til Johannes Skråstad.*

3

Å være vertskap i Guds hus

Hvordan være vertskap for menigheten i gudstjeneste og andre kirkelige handlinger? Kirketjeneren har en sentral rolle i å legge til rette for at folk kjenner seg velkomne i kirken. Seminaret tar opp konkrete eksempler på hvordan kirketjeneren sammen med andre bidrar til å møte menigheten med verdighet når de kommer inn i kirkerommet.

***Nils Erlimo** er pensjonert prost, og har tjenestegjort i Hamar bispedømme siden i 1980. Han har vært prest i Tynset, Øyer og Tretten, og prost i Nord-Østerdal og Toten.*

4

Trosopplæring I

Påskens mysterium – en vandring på «påskeduken»

Et annerledes seminar hvor du opplever påskens mysterium. En vandring på Via Dolorosa på palmegrener, gjennom sand, langs nattverdsbordet og fram til Getsemane. Musikk, fortelling og sanser står sentralt. Erfaringene kan brukes i egen menighet, med barn, konfirmanter og voksne.

***Berit Kristin Klevmoen** er utdannet lærer og kateket, og jobber som rådgiver i trosopplæring på bispedømmekontoret. **Hege Midthun** er utdannet lærer, jobber som menighetspedagog i Elverum og er engasjert som prosjektmedarbeider i trosopplæring på bispedømmekontoret.*

Seminarer kl. 13.45

Sosiale medier - SoMe

Om sosiale medier, i første rekke Facebook. Seminaret fokuserer på etiske og praktiske sider ved kirkelig og privat bruk av Facebook, og hvordan sosiale medier kan være nyttige verktøy i kirkehverdagen.

Hilde Anett Myklebust Lunde er diakon i Raufoss menighet. Hun er utdannet sosionom ved Høgskolen i Lillehammer og diakon ved Høgskolen Diakonova. Hilde har lang erfaring med bruk av sosiale medier.

5

Plan for kirkemusikk

Plan for kirkemusikk er både et viktig overordnet plandokument for menigheten og et strategisk verktøy for å utvikle det lokale kirkemusikalske arbeidet. Planen kan styrke samhandling i menigheten og sette fokus på omfang og bredde i det kirkemusikalske arbeidet.

Trond Dahlen er utdannet kantor og var i perioden 1977-2005 kantor i Bekkelaget kirke i Oslo. Han har siden 2006 vært forbundssekretær i Musikernes Fellesorganisasjon med arbeidslivs- og tariffspørsmål innen Dnk som fagfelt.

6

Våler nye kirke - en oppstandelseskirke.

Oppstandelsen som motiv finnes i mange kirker i bilder, glass og mosaikker, men Våler kirke er konstruert slik at bygget i seg selv skal være et uttrykk for oppstandelse.

Kirke og teologi har i noen ti-år nå vært i bevegelse fra langfredag til påskedag. Hva betyr det for livet i verden at Kristus har stått opp til livet? I vår tid skapes det så et kirkebygg i Våler som har oppstandelse som bærende ide! Det skjer i ei tid da det i alle sammenhenger søkes etter ideer som kan bære, bærekraftige bilder inn i vår tid med alle sine spørsmål om livets framtid på kloden. Våler kirke vil stå der som et tydelig uttrykk. Vi tror på livets oppstandelse.

Sevat Lappegard er prost i Sør-Østerdal og folkekirketeolog. Han har vært og er sentral i Hamar bispedømme sitt arbeid med reform og forming av nye liturgier.

7

Seminarer kl. 15.30

A

Meningsfull kirkekunst i vår tid

Håkon Gulvågs utsmykning av Ellingsøy kirke og Håkon Blekens av Spjelkavik kirke er forskjellige både i type og medier, men begge sier noe essensielt om hva en meningsfull kirkeutsmykning kan være i våre dager.

Gunnar Danbolt er professor i europeisk kunsthistorie ved Universitetet i Bergen. Han har arbeidet mye med kunstteori og kunstpedagogikk, og har spredd kunnskap om og interesse for kunst gjennom sine forelesninger og i NRK P2s radio-program Kunstreisen

B

Religionsdialog

Hva er religionsdialog, og hvorfor er det viktig? Vi ser nærmere på hva det flerreligiøse Norge representerer av utfordringer for prester og diakoner i Den norske kirke, og arbeider med dialog som metode. Perspektiver fra norsk dialogarbeid og kirkens pågående arbeid med dialog vil trekkes inn underveis.

Anne Hege Grung er førsteamanuensis i praktisk teologi ved PTS med ansvar for sjelesorgundervisningen. Hennes faglige fokus har vært religionsmøte og religionsdialog mellom kristne og muslimer i Norge og flerreligiøs sjelesorg. For tiden er hun involvert i forskning omkring sjelesorg og vold mot kvinner.

C

Islamsk gravferd

Om mangfoldet av tradisjoner og norske erfaringer med disse, og om forvaltningsansvar, gravferdspolitikk og dialog sett fra forvaltningenes side.

Ghulam Abbas er daglig leder i Al-Khidmat Begravelsesbyrå og styreleder i Islamsk Råd Norge. Han har bachelor i Regnskap og revisjon og IT. Tidligere fartstid fra Riksrevisjonen og Posten Norge. Bjørne Kjeldsen er cand. philol med kristendoms kunnskap ved TF, og har hovedfagsoppgave om etterlattes opplevelse av kirkelig gravferd. Tidligere ansatt i begravelsesbyrå.

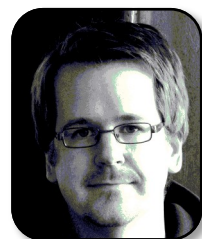

D

Trosopplæring II: Påskens mysterium – en konfirmanttime.

Metodisk seminar om påsken i konfirmantarbeidet. Her presenteres KFUK-KFUMs nye konfirmantopplegg «Nøkler til livet» som lanseres i høst. Gjennom faglig innledning og praktiske øvelser får du smakebiter av opplegget.

Jan Christian Kielland er oppvokst i Furnes i Hamar bispedømme og jobber som programutvikler for identitet og tro i Norges KFUK-KFUM. Han har tidligere arbeidet som gateprest for ungdom i Oslo, og er forfatter av boka "Åpne dører".

Seminarer kl. 15.30

E

Blikk inn i det digitale kontor

Kirkepartner IKT har inngått avtale med Software Innovation om levering av ny elektronisk arkiv- og dokumenthåndteringsløsning. Løsningen heter Public 360° og skal tilbys alle enheter i Den norske kirke. Seminaret vil ta for seg noe av bakgrunnen for avtalen, beskrivelse av løsningen, samt hvilke arkivfaglige krav som skal oppfylles.

***Britt Agnete Enemo** er utdannet allmennlærer og arkivar. Tidligere ansatt som arkivleder i Helse Sør-Øst RHF og Norsk Tipping AS. Har vært ansatt som arkivleder hos Hamar bispedømmeråd siden 2013. Er for tiden utleid 50% til Kirkepartner IKT for prosjektarbeid med ny arkivløsning for Den norske kirke.*

F

Musikk i gravferd

Gravferden er de etterlattes siste farvel. Personlige musikkønsker er naturlig og følelsene er sterke. Problemstillingene dette kan reise er velkjente for de aller fleste kantorer.

***Kåre Nordstoga** har fra 1984 virket som domorganist i Oslo domkirke. Han studerte kirkemusikk ved Norges musikkhøgskole og med David Sanger i London. Nordstoga har gitt ut flere plater, samarbeider jevnlig med eliten av norske musikere og holder orgelkonserter over hele Europa.*

G

IKT-satsingen i Den norske kirke.

IKT-satsingen i Den norske kirke bygger på en enkel filosofi om at det er lurt å gå sammen. Mange erfaringer tilsier at vi får til mer, bedre og billigere IKT-løsninger på den måten. Men det er noen utfordringer i dette; treffer sentrale tiltak de lokale brukerbehovene godt nok?

***Bjarne Neerland** er ansatt i KA og er utviklingsdirektør IKT i Den norske kirke. Han har jobbet med omstilling og effektivisering i over 30 år, blant annet som assisterende kirkeverge i Oslo, spesialrådgiver i Statskonsult (nå Difi), konsulent og manager i et internasjonalt konsulentfirma, og i egen konsulentvirksomhet.*